

ȘCOALA PRIMARĂ

ORGAN DE INFORMAȚIUNI A ÎNVĂȚĂTORILOR DIN REVIZORATUL ARADULUI

ABONAMENT:

Anual 40 Lei. Exempl. 3 Lei⁴

On. Biblioteca F⁴

iciu

ANUNȚURI:

Un șir — — — — — 2 Lei

Puterea de românizare.

„Videant Consules!

Orice potestate, orice stat cu toate mijloacele posibile și cu punerea în aplicare a acelor pe cari le află mai eficace, tinde într'acolo, ca să-și pună o solidă temelie pe care apoi în viitorul ce-l așteaptă — moren... moren... să poată ridica grandiosul edificiu în care să se poată salășui mulțumirea și fericirea cetățenilor ce sunt legați de aceea patrie.

Dacă acest adevăr susțâ în general, cu atât mai vărtos susțâ în special față de acele state, cari și-au croit hotarele etnice numai eri, alaltăeri, cum este și adorata, iubită noastră țară: România-Mare!

Ori cum am suci și ori cum am învârti, rămâne pe d'aintregul cunoscutul adevăr, că condițiunea „sine qua non” a existenței unui stat este cultura lui națională bine selecționată și bine stabilită.

Cultura are să fie și seva vitală a statului nostru, a poporului nostru românesc de pe plaiurile străvechei Dacii a lui Traian. Cultura noastră trebuie să fie și rezervorul, izvorul din care să se inițieze și alimenteze românizarea!

Mare avânt va lua aceasta cultură numai atunci, când intelectualii români de toate nuanțele vor fi la locul lor muncind și simțind românește.

Și apoi în cadrul acestora primul loc cine să-l dea decât învățătorul român ori mai bine „dascălul român” spre deosebire de alți mulți dascăli!... cari primesc și înăcă „pâna românească” cât de mare, dar sufletul lor e hain, negru și pervers din cale afară simțind diametral opus cu jurământul făcut și datorința de cetățean român!...

Când zisei mai înainte „dascălul român” am înțeles și înțeleg — școala (română) pentru că învățătorul e școală.

Da! școala română are mențiunea, ca să inițieze în primul loc închegarea, asimilarea e-

lementelor, a cărei ultimă analiză e — românizarea.

Romanizarea îndeplinită cu tact... are să devină petricică bine așezată și cu bune prognoșticiuri la temelia statului nostru!

Nici aci, cred nu va încapa multă discuție, ba într'un mod peremptoriu ajungem la adevărul că: puterea de românizare zace în cultura ce radiază din școală (română).

Vorba e numai cum să se facă românizarea?

Dușmanii noștri seculari, știm bine ce fel de metodă au aplicat!

Au aplicat brachiul, forța voind a face și pe Dumnezeu descendent al neamului venit de pe stepele Schityei!...

Noi Români nu avem să facem așa! Nu ne vom impune limba eu diasila. Nu vom vecza, nu vom batjocuri și șicana pe nimeni pentru limba lui maternă.

Fericească-se cu ea!

Fiind limba administrativă exclusiv limba statului: limba română se vor nizu ei s'o învețe fără constrângere.

Vom căuta însă, să susținem școalele primare de stat și grădinele de copii, primele cu respectiva limbă a minorităților și chiar și cu jertfe!

Spiritul acestor școale sigur va fi spiritul ce va avea să încălziască, ciseleze, să îmblânziască firea acelor generații.

Natural, că acest demers e pendent de respectivul învățător minoritar detașat, în o bună parte.

Pentru delăturarea răului ce s'ar ivi în cale, avem să ținem cont de două împrejurări: selecționarea — relativă — a învățătorilor fie maghiari, germâni, etc. și o controlă minuțioasă a acestor învățători din partea celor chemați.

E drept, nici una nici alta nu e ușoară! Prima nu e ușoară pentru că spiritele încă nu au întâlnit oricânuvoiesc toate chiar să întâlnească sobrietatea, cuvenită!...

Controlarea acestor învățători încă nu e ușoară deoarece factorii noștri autorizați cu

controla nu prea posed limbile minorităților:

(Aci autorul e în rătăcire, deoarece revizorii de control ai județului Arad, afară de limba maternă și maghiară, mi s'au cunoscut, germană, alții pe cea slovacă și sârbă. Și la fel sunt și în celelalte județe limitrofe. (N. R.):

Între împrejurările date însă avem să facem tot aceea ce vom putea!

Când ca mortu la articolul meu am pus „Consuli veghiați!” am pus intenționat, deoarece odată statul decis fiind a aduce jertfe pentru susținerea școalelor primare de stat cu limba de propunere germană, maghiară, etc. ca recompensă urmează să se dea creștere acestor generații în spirit patriotic român, cărei direcție au să urmeze menționații învățători controlați cu vreme și fără vreme de cei chemați ai noștri!

Controlă și iar controlă are să fie cerința de căpetenie la susținerea școalelor de acest soi!

Elementele ostile statului și școlii ne vom nuzui ca să le punem la locul lor de cu vreme: altcum ne vor considera de indolenți, nepăsători încumetându-se a ne sfida în mod insolent în Țara noastră, la căminul nostru... voind a frage dungă peste vrednicia și cinstea „dascălului român!...

Deci pe atari falși perversi continuu să-i supraveghiem, și atunci când îi prindem cu faptul, să le punem „botnița” arătându-le calea la „ocene” ori peste Tisa!

Pâncota, 1923.

Iodn Crișan, dir. școl. de stat.

Tipuri de memorie.

În timpul mai nou s'au stabilit din punct de vedere psihologic conform modului în care își câștigă cineva reprezentări. — următoarele tipuri de memorie.

1. Tipul vizual, (optic). Aparținătorii acestui tip imprimă și păstrează mai cu ușurință impresiile, respective reprezentările impresiilor vizuale.

Cu alte cuvinte am putea zice, că aparținătorii acestui tip au memorie bună pentru figuri, culori și diferite raporturi locale. Acestui tip aparțin pictorii, sculptorii, etc. Se spune că sunt artiști în jocul de sac, cari joacă sac numai din memorie, fără obișnuita tablă de sac.

2. Tipul auditiv (acustic). Cele spuse despre aparținătorii tipului vizual se rapoartă asupra acestora în domeniul impresiilor respective a reprezentărilor auditive.

Deci aceștia au memorie bună pentru sunete,

tinbură sunetelor și melodii. Ei cunosc oamenii după voce. Acestui tip îi aparțin cu deosebire muzicanții.

3. Timpul motoric. Aparținătorii acestui tip se caracterizează prin aceea, că își imprimă și reproduc cu ușurință reprezentările cu ajutorul senzațiilor de mișcare. Acestui tip aparțin oratorii și acei, cari pot învăța cu ușurință limbi străine.

La cei mai mulți oameni nu se desvoltă independent unul din aceste tipuri, ci de regulă ele obțin în diferite combinații.

Cel mai des tip de memorie este cel auditiv — motor mai rar e cel vizual — motor. Acest rezultat ni-l arată azi psihologia experimentală, asupra căruia eu nu mă îndoiesc. Am făcut și eu experimentări în direcția aceasta, în școala mea de aplicație asupra elevilor clasei a IV (primară).

Experimentul a fost următorul:

Am dat școlărilor un text spunându-le să-l învețe tacendo spre a constata cari din ei sunt vizuali motori. După aceasta le-am dat al doilea text întrunind toate condițiile primului pe care am zis să-l învețe cu voce înaltă, alegându-și fiecare locul după plac spre a nu fi și să nu conturba pe alții. Rezultatul a fost următorul:

Nr. școlar	Numele școlarului	Timpul întreprins		Rezultatul	Observare
		la învățarea tacendo	la învățarea cu voce tare		
1	D. Mariș	9 minute	7 minute	auditiv-motor	
2	A. Dihel	14,5 min.	20 minute	vizual-motor	
3	F. Jana	14 minute	17 minute	vizual-motor	
4	S. Dulcău	15 minute	21,5 min.	vizual-motor	
5	M. Dihel	13 minute	21 minute	vizual-motor	
6	S. Crișan	12 minute	17 minute	vizual	La învățarea tacendo n'a mișcat de loc buzele
7	M. Botdu	11 minute	16 minute	vizual-motor	
8	V. Dumitru	16 minute	22 minute	vizual-motor	

Deci din 8 școlari 1 a fost auditiv-motor, 6 vizuali-motorici, iar 1 vizual. Acest rezultat a fost constat atât de mine, cât și de elevii mei normalști de clasa V în prezența și interesul cărora am făcut experimenta.

Așa sunt oamenii și copiii în privința memoriei din punct de vedere psihologic.

Să vedem acum ce zice pedagogia, la ce ne poate servi nouă cunoașterea copiilor din acest punct de vedere?

Pedagogia ne recomandă să cunoaștem copiii și din acest punct de vedere, cu atât mai vârtos, că aceasta examinare se poate face cu înlesnire în clasă fără să reclame nici un fel de aparat costisitor și ne recomandă să facem aceasta, deoarece pentru noi ca dascăli nu e indiferent a ști cum învață copilul mai ușor?

Apoi zice un pedagog, e bine să știm că copilul tip vizual se cugetă cu ajutorul icoanelor (vede năntea sa cea despre ce gândește) copilul tip auditiv se cugetă în cuvinte (aude). Cei vizuali învață mai bine lucruri vizibile, deci cunoștințele abstracte dacă le cetește. Acusticul învață mai ușor sunete, deci îi este mai ușor să învețe cu voce înaltă. Cei motorici pot învăța mai ușor dacă în aceasta muncă sunt ajuorați și de nescari mișcări d. e. ei scriu, fac notițe despre cele ce au să învețe.

Din aceste constatări concludia pedagogică este că noi în cursul învățământului să nu ne adresăm numai auzului (să nu numai vorbim), ci și ochiului și mâinii, căci fiind copii de mai multe tipuri, învățământul nostru numai atunci are rezultatul dorit, dacă fiecare tip își capătă mijloacele auxiliare potrivite lui.

Și e bine a ști aceasta, deoarece învățătorii însși aparțin respective se apropie mai mult de un tip oarecare în urma cărei împrejurări sunt aplicați ca pe baza experiențelor proprii să generalizeze formând o regulă de învățare avantajoasă numai unui tip (celui la care aparține învățătorul).

Nu arare ori s'a întâmplat ca un învățător ori profesor să nu fi aprobat, ba chiar a interzis învățarea cu voce înaltă recomandând pe cea tacendo, adică cetind numai cu ochii fără voce, pentru că dânsul așa putea învăța mai ușor, deci era tip vizual, cu toate că corect era ca celor ce tacendo învață cu greu să le fi recomandat învățarea cu voce înaltă, iar celor cari învață cu greu și tacendo și cu voce înaltă să li-e fi recomandat ca să scrie făcându-și mici extrase din materia ce au s'o învețe.

T. MARIS, profesor.

PARTEA OFICIALĂ.

Ordinile cuprinse în această rubrică vor fi înregistrate de directorul școlii în exhibitul școlii, iar învățător de clasă în evidențele clasei ce conduc.

No. 1497—1923. — **Societatea tinerimei.** În legătură cu ordinul No. 1056—1923 publicat în No. 7 pagina 5 a „Școlii Primare” insistăm să se organizeze societatea tinerimei adulte lângă fiecare școală în baza statutelor tip publicat de directorul general. Școlile cari n'au primit aceste statute să le reclame la revizorat din prilejul ridicării salarelor.

Societățile tinerimei pe bază de alte statute nu mai pot exista deci în senzul ordinului No. 4107—1923

recercăm pe toți conducătorii societăților tinerimei să accepteze aceste statute și să le înainteze în timpul cel mai scurt pentru aprobare.

MOLDOVAN, revizor.

—:—

Nr. 1531—1923. — **Învățătorii reactivași provizor primesc și pe mai departe penzia.** Ministerul Finantelor Direcțiunea generală din Cluj, Direcțiunea Penziilor cu ordinul No. 50685—1922 atrage atențiunea administrațiilor Financiare, că învățătorii pensionați aplicați în mod provizor în învățământ își vor primi penziunea și sub durata serviciului.

Comunicăm aceasta spre știre.

Arad, la 28 Martie 1923.

E. SPINANTIU, s. revizor.

—:—

1663—1923. — **Cultivarea legumelor și zarzavaturilor.** Atragem atențiunea tuturor învățătorilor asupra importanței culturai legumelor și zarzavaturilor și-i invităm, ca în grădina școlară să dea o deosebită atențiune acestei culturai.

Și deoarece cultura aceasta urmează să servească ca pildă sâtenilor din comună, la lucrările ce vor obveni se vor folosi după posibilitate elevii claselor superioare, obligate și de altfel a face practică economică.

Cu ocaziunea lucrărilor, se va arăta elevilor însemnătatea acestei culturai, atrăgându-le atențiunea asupra izvorului de bogăție ce rezultă din aceasta, dela care atârna în bună parte și ieftinirea traiului.

Li-se va mai spune, că dacă fiecare casă de gospodărie și-ar semăna tot ce are nevoie, am avea un excedent de produs și atunci lăcomia speculatorilor va fi poate definitiv înlăturată. Mai mult ca oricând consolidarea după vremuri turburi atârna de energia cetățeanului care își înțelege rostul.

Tot rezultatul nu depinde decât de munca, priceperea și felul de vedere al îndrumărilor poporului.

Cât pentru viitor, acestea urmează a se face deodată cu serbarea pomilor, conform ordinului Ministerului Instrucțiunii Direcțiunea Generală a Învățământului Primar și Normal-Primar, Biuroul B. numărul 26489/15—1923.

Arad, la 13 Aprilie 1923.

MOLDOVAN, revizor.

—:—

Nr. 1707—1923. — **Inscripțiile dupe tablourile școlare.** În conformitate cu ordinul Nr. 31316—1923, l. al Ministerului Instrucțiunii dispunem: ca toate înscrispțiile existente în limba maghiară, germană, etc. după tablourile ori alte rechizite școlare să fie înlocuite cu înscrispții în limba română, în-

dată după luare la cunoștință a acestui ordin. De înlocuirea inscripțiilor ne vom confirma la proxima inspecție școlară și contra acele care nu s'au conformat ordinului prezent, vom începe procedura disciplinară.

Arad, la 11 Aprilie 1923.

MOLDOVAN, revizor.

—:—

Nr. 1718—1923. — **Concediu sanitar:** spre știre și acomodare publicăm în copie ordinul Nr. 4533—1923 al Ministerului Instrucțiunii București, care ni s'a comunicat cu ordinul Inspectoratului General Cluj, No. 3663—1923 prin Directoratul regional din Timișoara sub No. 768—1923.

COPIE. — Comisiunea medicală instituită prin Decizia ministerială No. 100132 din 12 Octombrie 1922 va funcționa după următoarele norme: 1. Membrii corpului didactic de toate gradele, care au nevoie de concediu medical, vor adresa cererile lor Ministerului însoțite de un certificat medical. Sunt valabile certificatele medicilor funcționari publici sau instituțiilor sanitare puse sub controlul Ministerului Sănătății publice. Certificatele celorlalți medici, vor fi admise numai dacă sunt semnate de un medic funcționar public. 2. Direcțiunile respective, din Minister trimit aceste cereri Comisiei medicale instituite în scopul de a da avizul asupra cererilor de concediu. Comisia se întrunește la locul Ministerului la 5 și la 25-lea a fiecărei luni în prima zi de lucru, care urmează în caz de sărbătoare. În caz de necesitate va putea ține ședințe suplimentare. 3. Pentru cererile de concediu mai mari de trei luni sau pentru cereri de prelungirea concediului după expirarea primului termen scadent, Comisiunea poate cere examinarea solicitatorului. În București el se va prezenta Comisiei medicale la Minister, iar când bolnavul declară, că nu poate părăsi casa, Comisiunea va delega pe unul din membrii săi pentru examenul medical al Comisiei, pe un medic profesor Universitar, medic șef de spital, de oraș sau județ, iar la Tară de medicul de plasă la domiciliul medicului sau al bolnavului, după împrejurări. 4. Comisia va ține pentru fiecare categorie a membrilor corpului didactic separat câte un registru, în care se vor trece: numele medicului, care a eliberat certificatul, avizul Comisiei și hotărârea Ministerului. După rezolvarea avizului soluțiunea dată va fi comunicată Comisiei, spre a se lua nota în registru. 5. Orice lucrare pentru Comisiune se va trimite dlui Stolorian, secretarul Comisiei la Inspectorat. 6. La sfârșitul fiecărui an Comisiunea va adresa Ministerului un raport asupra constatărilor de ordin sanitar, ce vor rezulta din activitatea sa. Veți adresa cele mai de sus la cunoștința Direcțiilor școlilor secundare de toate categoriile pentru ca membrii corpului didactic să se conformeze întocmai acestui ordin. (L. S.) Lichidator Insp. gen. Lupu Antonescu m.

p. Director gen. Al. Pteanu m. p. Timișoara, la 3 Aprilie 1923. I. Petrovici m. p. director regional. (L. S.) Cererile vor fi înaintate pe cale ierarhică. Arad, la 11 Aprilie 1923.

MOLDOVAN, revizor.

—:—

No. 1804—1923 — **Nu se admite dans în sala de învățământ.** Invităm sfaturile școlare, directorii și învățătorii conducători să nu mai admită sub nici un motiv, ca salele de învățământ să fie folosite la concerte ori alte sături școlare, intrucât acelea ar fi împreunate cu dans.

Totastfel nu se vor putea folosi salele de învățământ nici în cazul, când la concertul aranjat se distribuie beuturi spirituoase, neadmitându-se degradarea școlii la nivelul cărciumelor.

De executarea acestui ordin facem responsabil pe cei vizati.

Arad, la 13 Aprilie 1923.

MOLDOVAN, revizor.

INFORMAȚIUNI.

Colecta întreprinsă în favorul „Fondul A. S. R. Principesa Elena” de I.) Corpul didactic din Sântana: Învățătorii: Emilia Chencinsky 41.25 Lei colectat de la elevii ei, a II-a de fete; Eduard A. Chencinsky 41.— Lei de la cl. III-a băieți; Elena Csillag 26.— Lei de la grad. de copii; Maria Adelman 20.70 Lei de la cl. III-a de fete; Elena Tomoșoiu 15.— Lei de la grad. de copii; Elisabeta Schuch 14.— Lei de la cl. II. de băieți; Ioan Schuch 13.— Lei de la cl. V—VI de băieți; Francisc Frank 10.— Lei de la cl. I de băieți; Stefanie Schützenberger 17.75 Lei de la cl. IV-a de fete; Ana Zillich 24.— Lei de la cl. V—VI de fete; Elisabeta Hillier 16.90 Lei de la cl. II-a mixtă; Iosif Bindatz 60.50 Lei de la cl. I—IV mixtă; Olga Zimmermann 5.50 Lei de la cl. I de fete; Ernstein Hillier 22.— Lei de la cl. IV-a băieți. — Total 327.60 Lei. II. Corpul didactic de la școala primară urbană No. 3 din Arad: Total 236.90 Lei. De tot: 564.50 Lei care sumă s'a vărsat la sucursala „Banca Națională” din Arad.

Necrolog. Corpul didactic din județul Arad a pierdut dintre membrii săi pe învățătorul de stat din Tisa, decedat în 22 Martie a. c., a cărui înmormântare a fost în 23 Martie a. c. fiind prezenți 17 învățători în frunte cu s. revizorul școlar Eug. Spinanț care a rostit panagiricul în numele învățătorilor.

D. Ghidionescu profesor universitar a dăruit 100 Lei pe seama bibliotecii școlare de la școala primară No. 15 din Arad, pentru care dar și pe aceasta cale îi exprimă mulțumite respectuoase. — DIRECȚIUNEA ȘCOALEI.

Censurat: Censura presei Arad.

Tiparul Tipografiei „Concordia”, Arad.